

Vergaderjaar 2017–2018

29 924

Toezichtsverslagen AIVD en MIVD

Nr. 153

BRIEF VAN DE MINISTER VAN DEFENSIE

Aan de Voorzitter van de Tweede Kamer der Staten-Generaal

Den Haag, 23 januari 2018

In deze brief wordt uw Kamer nader geïnformeerd over de hoofdlijnen van het MIVD Jaarplan 2018. Het gehele Jaarplan is een staatsgeheim gerubriceerd document en wordt daarom slechts met de Commissie voor de Inlichtingen- en Veiligheidsdiensten (CIVD) gedeeld.

Militaire Inlichtingen- en Veiligheidsdienst

De MIVD levert dreigingsanalyses en inlichtingenproducten aan de Ministeries van Algemene Zaken, Buitenlandse Zaken, Justitie & Veiligheid en Defensie. Met deze ministeries maakt zij in de Geïntegreerde Aanwijzing Inlichtingen & Veiligheid (GA I&V) specifieke afspraken over de aandachtsgebieden en diepgang van de onderzoeken. De GA I&V wordt jaarlijks vastgesteld door de Minister-President en de Ministers van Binnenlandse Zaken en Defensie, na overleg met de Ministers van Buitenlandse Zaken en Justitie & Veiligheid. De MIVD voorziet ook bondgenoten alsmede nationale en internationale organisaties van dreigingsanalyses en inlichtingenproducten.

De (contra-)inlichtingenproducten die de MIVD levert, moeten voorkomen dat de afnemers ervan voor verrassingen komen te staan. Dat brengt met zich mee dat bijzondere inlichtingenmiddelen en voldoende capaciteit moeten worden ingezet om deze afnemers de gewenste informatie te kunnen verstrekken. Over het algemeen moeten analyses snel kunnen worden gemaakt, beknopt zijn en toegesneden op de behoefte van de afnemer. Ze moeten leiden tot beter begrip van de omgeving. Met teams van analisten en specialisten werkt de MIVD aan het verzamelen, verwerken en verspreiden van informatie.

Hoofdlijnen 2018

Veiligheidsanalyses wijzen op het langdurige karakter van de verslechtering van de internationale veiligheidssituatie. De vraag naar inlichtingenproducten groeit. De inlichtingenproducten moeten een bijdrage

leveren om Nederlandse en bondgenootschappelijke belangen veilig te stellen of moeten militaire missies ondersteunen. Zij zijn ook van belang voor besluiten over de benodigde samenstelling en toerusting van de krijgsmacht. Daarnaast brengen inlichtingenproducten van de MIVD en veiligheidsanalyses dreigingen tegen Defensie of de defensie-industrie in kaart.

Onderstaand worden de hoofdlijnen weergegeven van de diverse taken en onderzoeksoopdrachten waar de MIVD zich in 2018 op zal richten. Deze zijn vastgelegd in de GA I&V.

Inzetgebieden

De MIVD ondersteunt de politieke en militaire besluitvorming over en uitvoering van militaire operaties met inlichtingenproducten. De inlichtingenproducten gaan over de dreiging tegen Nederlandse militairen en over de intenties en militaire capaciteiten van de tegenstander. De MIVD ondersteunt alle militaire missies waar Nederlandse militairen aan deelnemen met inlichtingenproducten.

Landenonderzoeken

De MIVD verricht landenonderzoeken en bouwt inlichtingenposities op voor *indicator* en *warning*. De nadruk ligt op de ontwikkelingen in de «gordel van instabiliteit» rond het Navo/EU verdragsgebied. Deze gordel van instabiliteit bevat meer dan 40 landen. Indien Nederlandse (militaire) belangen mogelijk worden geraakt, zal de MIVD dat rapporteren. In overleg met de afnemers wordt besloten welke landen in 2018 met voorrang worden onderzocht. Het Nederlandse lidmaatschap van de VN veiligheidsraad in 2018 maakt een goede inlichtingenpositie nog relevanter.

De MIVD doet ook onderzoek naar landen op het westelijk halfrond. Nederlandse militairen zijn permanent gestationeerd in de Caribische landen van het Koninkrijk. Een gezamenlijk team van MIVD en AIVD vergaart inlichtingen en achtergrondinformatie over ontwikkelingen in deze regio die een dreiging (kunnen) vormen voor de Nederlandse militaire presentie en Nederlandse belangen.

Militair-technologische ontwikkelingen

Onderzoek naar militair-technologische ontwikkelingen bevordert een juiste opbouw en doeltreffend gebruik van de krijgsmacht. Dit onderzoek is in toenemende mate van belang als gevolg van geopolitieke ontwikkelingen. Daarnaast vindt ter bescherming van Nederlandse militairen onderzoek plaats naar de ontwikkeling, wijze van inzet en proliferatie van *Improvised Explosive Devices* en *Home Made Explosives* in gebieden waar de Nederlandse krijgsmacht actief is.

Contra-inlichtingen

De veiligheid van militairen en burgermedewerkers van Defensie en van de defensie-industrie dient te worden gewaarborgd. De MIVD doet daarom onderzoek naar beïnvloeding en bedreiging van defensiebelangen.

Er zijn bedreigingen mogelijk van binnenuit (*insider threat*), vanuit Nederland en vanuit het buitenland. Om de dreiging van binnenuit tegen te gaan onderzoekt de MIVD of er extremistische opvattingen of subversieve gedragingen bij militairen en burgermedewerkers van Defensie

voorkomen. De MIVD adviseert over te treffen maatregelen om deze dreigingen te signaleren en het hoofd te bieden. Het bevorderen van *awareness* en *understanding* vereist permanente aandacht.

Proliferatie

De MIVD en AIVD doen onderzoek naar de ontwikkeling en verspreiding van massavernietigingswapens en hun overbrengingsmiddelen. Daartoe wordt voor enkele landen van zorg wereldwijd de verwerving van verdachte goederen zoveel als mogelijk in kaart gebracht en gevolgd. De MIVD brengt ook de handel in conventionele wapens in kaart, voor die gebieden waar Nederlandse militairen actief zijn.

Cyber security

Ook in 2018 zal veel aandacht worden besteed aan *cyber security*. De MIVD doet onderzoek naar wie achter cyberaanvallen zit en treft maatregelen om herhaling te voorkomen. De MIVD komt in inlichtingenonderzoeken doelwitten en slachtoffers op het spoor. De kennis en inzichten die voortkomen uit de inlichtingenonderzoeken worden gedeeld met het Nationaal Cyber Security Centrum (NCSC) van het Ministerie van Justitie en Veiligheid en het Nationaal Bureau voor de Verbindingsbeveiliging (NBV) van de AIVD zodat deze juiste en actuele adviezen kunnen geven. Technische kenmerken worden ingezet ten behoeve van detectie van digitale spionage in het kader van het Nationaal Detectie Netwerk (NDN) dat de MIVD samen met AIVD en NCSC uitbrengt. De samenwerking met het Defensie Cyber Commando wordt in 2018 geïntensiveerd.

Informatietechnologie

Op het gebied van informatietechnologie (IT) gaan de ontwikkelingen snel. Bovendien nemen wereldwijd de datastromen toe. De systemen van de MIVD moeten bij deze ontwikkelingen aansluiten en op standaard worden gebracht en gehouden. Zo is er behoefte aan robuuste en veilige netwerken waar data en producten met andere eenheden van het inlichtingen & veiligheid netwerk Defensie, met nationale partners en met internationale partners kunnen worden gedeeld. In 2018 wordt de modernisering van de verschillende netwerken opgepakt, in nationaal maar ook in internationaal verband.

Veiligheidsonderzoeken

Om tot een eenduidiger en doelmatiger werkwijze te komen wordt in 2018 de Unit Veiligheidsonderzoeken (UVO) formeel opgericht. Deze eenheid bestaat uit medewerkers veiligheidsonderzoeken van de MIVD en de AIVD. Deze nieuwe eenheid komt onder eenhoofdige leiding en er komen eenduidige werkprocessen.

Wiv2017

De MIVD zal in 2018 conform Wiv2017 gaan werken. De Wiv2017 is een moderne wet die een verantwoorde balans vormt tussen de bescherming van onze privacy en veiligheid. De modernisering van de bevoegdheden van de AIVD en de MIVD gaat gepaard met een versterking van de grondrechtelijke waarborgen en het toezicht. De wet is techniekonafhankelijk.

kelijk geschreven. Het wordt door deze wet mogelijk om data van de kabel te intercepteren. In 2018 en 2019 wordt een pilot voor deze kabelinterceptie ondernomen.

De Minister van Defensie,
A.Th.B. Bijleveld-Schouten